

Джерела та література

1. Данилюк Л. В. Особливості сприйняття мовної картини світу учасниками міжкультурного спілкування. *Концептологія в системі гуманітарних наук : матеріали IV он-лайн Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Полтава, 2010.
2. Данилюк Л. В. Cultural Differences and Communication. *The Challenges of the 21st Century: Education, Effectiveness, Efficiency and Experie* : збірка тез 13 Всеукраїнської конференції ТЕСОЛ. Poltava : ASMI, 2008. С. 48–49.
3. Міжнаціональне спілкування у духовному збагаченні особистості, вивченні іноземної мови та підготовці перекладача. *II Міжнародна науково-практична конференція*. Полтава, 2006.
4. Шабасва Л. М. Крос-культурна комунікація в контексті філософії освіти. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2016. № 2. С. 198–207.
5. Rosenberg B. Marschall Nonviolent Communication: A Language of Life. URL: https://www.goodreads.com/book/show/71730.Nonviolent_Communication.

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ У КОНТЕКСТІ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР

Кондратьєва Олена,
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету
м. Запоріжжя, Україна
kondratievaelena84@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0004-5338-3524>

Сучасні вимоги до педагогічної культури сучасного вчителя на сьогодні зазнали трансформації у зв'язку з сучаснимі політичними реаліями, розширенням завдань освіти, ускладненням міжособистісних, міжетнічних, міжкультурних взаємин у суспільстві. Важливою характеристикою системи професійної підготовки та перепідготовки вчителя в цих умовах є гуманізація освіти, формування толерантної свідомості та поведінки. Від особистісного потенціалу вчителя, професійних знань та навичок, його переконань та поглядів

залежить ефективність, продуктивність та спілкування. У сучасному світі, який характеризується глобалізацією економіки, мобільністю, швидким розвитком, комунікацією, інтеграцією та міграційними процесами, переміщенням населення, урбанізацією і трансформацією соціальних моделей важливою є підготовка студентів у дусі толерантності до інших культур у контексті інтеграційних процесів нашої держави. Толерантність – це основа свободи, пошана до прав іншої людини, терпимість, ненасильство, культура компромісу. Толерантність є формою взаємодії та спілкування учасників сучасного освітнього процесу. Справжні прояви толерантності мають моральні передумови, сприяючи регулюванню взаємовідносин між людьми, визначаючи при цьому бажання відноситися до іншої людини як до самого себе.

Політична обстановка у світі зробила необхідним вивчення проблеми толерантності як основного принципу взаємовідносин людей. Терпимість до іншої людини, нації або культури, що відрізняється за своїми цінностями і стилем життя, є однією з передумов гармонії в сучасному світі. Загальновідомо, що активне залучення людини до надбань національної культури, прищеплення загальнолюдських цінностей, розвиток моральності, толерантності, гуманізму сприяє не лише пробудженню національної самосвідомості особистості, а й її духовному зростанню.

У контексті мовної підготовки студентів невід’ємним є міжнаціональне спілкування як один з пріоритетних напрямків підготовки майбутнього вчителя в умовах приєднання до європейського освітнього простору. У контексті дослідження міжнаціонального спілкування, провідними є принципи, які є основоположними у професійній підготовці а саме:

- а) виховання на традиціях національних культур;
- б) урахування національного складу студентського колективу;
- в) єдність патріотичного, національного виховання й культури міжнаціонального спілкування;
- г) урахування особливостей і специфіки кожної навчальної дисципліни для виховання й розвитку особистості в умовах мультикультурності;
- д) єдність національної самосвідомості та дій особистості в міжнаціональному спілкуванні;

е) опора на кращий досвід, досягнення ефективності та дієвості виховання культури міжнаціонального спілкування .

Іноземна мова виступає засобом міжособистісного спілкування, який виявляється в особливості організації індивідуальної поведінки майбутнього вчителя в умовах його професійної діяльності. На нашу думку, доцільним є застосування наступних принципів у контексті мовної підготовки сучасного педагога:

1) суспільна природа мови, яка постає як об'єктивна можливість залучення до нової дійсності. Єдність мови і національної культури реалізується в ряді функцій, а саме: комунікативна функція – бути знаряддям передачі інформації учасників комунікації.

2) засвоєння людиною, що є представником певної національної культури, істотних фактів, норм і цінностей іншої національної культури. 3) формування позитивної установки до носія іншої культури.

Таким чином, професійна підготовка майбутніх учителів має реалізовуватись у контексті діалогу культур, обумовлюючи реалізацію ефективної міжкультурної взаємодії студентів у процесі євроінтеграції, що є пріоритетним завданням сучасної української та європейської освіти.

Джерела та література

1. Бакіров В. С. Міжкультурна комунікація в університеті: історичний досвід і виклики сучасності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, метод»*. Вип. 39. Харків, 2019. С. 289. URL: <https://periodicals.karazin.ua/ssms/article/download/10265/9782/>

2. Ігнатова О. М. Траєкторія професійного розвитку вчителя іноземних мов: європейський досвід. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Київ, 2022. № 1. С. 100–105.

3. Силадій І. М., Маринець Н. В. Демократична освіта в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія : Педагогіка та психологія*. 2017. № 2. С. 50–52.

4. Кондратьєва О. М. Формування полікультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи (на засадах лінгвокраїнознавчого підходу) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2017. 265 с.

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД СПІЛКУВАННЯ

Малахова Юлія,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри східних філологій і перекладу
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна
[e-mail juliamalah@163.com](mailto:juliamalah@163.com)
[orcid 0000-0003-4083-810X](https://orcid.org/0000-0003-4083-810X)

У динамічному й мінливому сучасному світі значна увага приділяється контактам представників різних мов і культур, причому ці контакти відбуваються в межах певної культури з використанням певної етнічної мови, законів спілкування, вироблених у процесі спілкування, адже потрапивши в інше культурне і мовне середовище, людина попадає у світ інших цінностей і законів спілкування. Не випадково, як зазначає Ф. С. Бацевич, «незнання або нерозуміння норм мовної і культурної поведінки створює труднощі в спілкуванні представників різних лінгвокультурних спільнот і може призвести до різних комунікативних девіацій» [1, с. 251].

Всі рівні і види міжкультурної комунікації характеризуються неусвідомленістю культурних відмінностей її учасниками.

Насправді, більшості людей притаманний наївний реалізм у сприйнятті світу. Вони вважають, що їхній власний стиль і спосіб життя є єдино можливим і правильним, а цінності, якими вони керуються, однаково зрозумілі і близькі всім народам. Однак, зустрічаючись з представниками інших культур, вони виявляють, що їхні звичні моделі поведінки більше не працюють, і починають замислюватися над причинами своїх невдач. Коли представники різних культур